

بيان لمن لا يصلح إماما في الصلاة

So Bandingan ko Taw a Di Khapakay a Pagimamn

al Khutbah 63

Ki: Alim Hassanor bin Maka Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا, وَأَشْهَدُ أَلَّا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ, اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى يَهْدِيهِ إِلَى
يَوْمِ الدِّينِ وَبَعْدُ:

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:
إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastānuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa sallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Innas salāta kānat alal mu'minīna kitāban mawqūtā. (Surah an Nisah 4:103)

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a

toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salinggogopa iyan a phakatoro' on.

Aya oriyan oto na:

Pagosiyatan ko skano a go giya ginawa sa kikalkn tano ko Allāh sa samporna' a kalk, ka kagiya so kikalkn ko Allah i lbi lawan a mapiya a khakowa o oripn ko kibabatog iyan sank'a'i a doniya, a go so kalk ko Allāh i bialoy niyan a taks o kala' o sakasakaw niyan ko oripn iyan, sa da niyan argaa so salakaw ron ko kapthimbanga niyan ko kapiya o manga oripn iyan gowani a tharo'on iyan a:

Mataan a aya lbi lawan a sasakawn rkano sii ko Allah na so lbi lawan rkano i kalk sii ko Allah.

Sabap san na panamar so sanang a Muslim a kapakala' o kalk iyan ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ka an mapd sankoto a manga taw a siran i lbi lawan a sasakawn sii ko Kadnan iran.

Manga Oripn o Allāh:

Imanto a alongan a Jumu'ah na aya pman a bandingan anka'i a khutbah tano na so kaphamagosaya tano ko btad o taw a di khapakay a pagimamn sii ko sambayang.

Katawan tano a so sambayang i da' a lawan iyan a simba a iniporo' o Allāh so btad iyan sii ko Islam. So sambayang na skaniyan i pariyala' o langowan a simba o Muslim, sa so kapiya niyan na magonot on so kapiya o manga pd a simba na so kabinasa niyan na ikhabinasa o langowan a simba a salakaw ron. Inaloy anan o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a so sambayang i pagampaganay a pagisipn ko manga amal o oripn, na o makapiya so sambayang na makapiya so langowan o amal iyan a simba niyan ko Allāh, na o mabinasa so sambayang, na mabinasa mambo' so langowan a amal o oripn.

Aya sabap anan, manga Oripn o Allāh, na kagiya anda dn i kabinasa o sambayang o taw, na da dn a tharimaan o Allah ko manga pd a simba o oripn iyan, na sabap roo na palaya dn khailang so manga pd a simba.

Sabap san, na tanto a siniyap o Islam so okit a kathonaya sank'a'i a mala' a simba, sa inipaliyogat iyan so katonaya on sa jama'ah maana a malilimod so manga Muslim a pzambayang, na sii ko kapzambayang iran na paliyogat a matndo' so isa kiran a aya khabaloy a Imam (olowan) ko kathonaya ko sambayang.

Mataan a so kapagimam ko sambayang na atastanggongan a mala', a mangingindaw sa manga pakayan a patot a maadn sii ko imam, sa datar oto a patoray ko imam a kabaloy niyan a malolompiyo ko manga sifat a phakasapar on ko kadarpa'i niyan sank'a'i a mala' a kadato', sa adn a manga ropan a amay ka maadn ko taw na di skaniyan khabaloy a imam sa alowin tano siran:

Di khapakay o ba mabaloy a Imam so taw a fāsiq (lomiliyo ko sogo'an o agama a go bokhag i katharo') sabap ko giikanggolawla sa manga ala' a dosa a da sampayin ko dosa a kapanakoto.

So Fisq (kapapasiki) na dow a sosen: Fisq a kanggalbk, a go Fisq a paratiaya:

Aya fisq a kanggalbk na so kanngolawla sa dosa a kazina, a go so kapaman'khaw a go so kainom sa pakabrg... a go so datar oto.

Na so fisq a paratiaya, na datar o kasanka' a so paratiaya o manga taw a giimangmbaal sa bid'ah a di pd ko agama.

Sa di kakhapakay a kabaloy a imam o taw a fāsiq, ka kagiya so Fāsiq na di tharimaan so thothol iyan. Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ
مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾

Hay so miamaratiaya igira adn a minioma rkano a thothol o taw a fāsiq (bokhag) na amada niyo, (sa di niyo mbnara sa taman sa di niyo maamad so kabbnar iyan). (Surah al Hujurāt 6).

Pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Di phagimami o babay so mama, go di phagimami o arab a taw sa lomang so arab a muhajir (so taw a tomiogalin a phoon sa Makkah na somiong sa Madinah a miaona ko Islam) go di phagimami o fāsiq so miaratiaya (mu'min) inonta bo' o ba niyan tgl a sa nggolalan sa bagr a ikhalk so pdang iyan a go so badas iyan. (pianothol o Ibn Mājah).

Sa aya khowaan roo a dalil na so katharo' iyan a: Di phagimami o baradosa so mu'min, na aya ptharo'on a fujur na skaniyan so kasilay ko bnar.

Di khapakay so kapagimam o di phakagaga romoko' odi' na somojud odi' na montod, inonta bo' ko datar iyan a di mambo' phakagaga sankoto a di niyan khagaga so manga rokon a go sarat o sambayang. Go datar oto a di khapakay so kapagimam o di phakagaga tomindg ko sambayang sa ba niyan pagimami so taw a phakagaga tomindg, inonta bo' amay ka so imam a di phakatindg na imam a rātib ko masjid, sa minitkaw ron ankoto a gdamn a miakasapar on ko kathindg a adn a panginam sa kakhada' iyan on, sa khapakay a onotan ko sambayang sa so magonot on na makapzambayang siran a khioontod siran a datar iyan, sabap ko katharo' o A'isah a:

Mizambayang so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ko walay niyan a skaniyan na pkhasakit sa mizambayang a moontod, na mizambayang ko talikhodan iyan a manga pagtaw a khititindg siran, na inipaginsarat iyan kiran a ontod siran, na kagiya makapasad na pitharo' iyan a: Inadn so Imam ka an kaonoti na amay ka romoko' na roko' kano, na amay ka mbangon na mbangon kano, na o zambayang a moontod na zambayang kano a khioontod kano. (pianothol o Muslim).

Sii ko hadith o Abu Hurayrah na: Mizambayang siran a khioontod siran langon. (piagayonan o dow a Imam). Aya sabap oto na kagiya so Imam a rātib (maana a imam a miatndo' ko kiaimam iyan ko masjid) na patot a pakaonaan sa onaan.

Opama o zambayang siran ko talikhodan iyan a khititindg siran odi' na mizambayang so sabaad kiran a tomitindg sii sankoto a btad na miasah so sambayang iran, na

opama o pakisambi' so imam sank'a'i a btad a aya kiran makapagimam a tomitindg na aya lbi a mapiya, ka pantag oto sa kaliyo ko kiazopaki ron, a go kagiya so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na miakisambi', sa palaya iyan pinggolawla so dow a btad sa inirinayag ko kakhapakay niyan. So Allah i Lbi a Mata'o.

Di khapakay so kapagimam o taw a lalayon mahahadas ka datar o taw a pnggdam sa kapaniti' lalayon o di' na lalayon so kapakaatot iyan, a go so salakaw san a gdamn a phakabatal ko abdas, sa aya bo' a kaphagimaman iyan na so taw a datar iyan sa gdamn, sa so taw a mapipiya i kagdam na di khapakay o ba iran imama so datar oto, sa aya khaimam iran na so datar iran sa kagdam a mapipiya mambo'.

Na amay ka zambayang ko talikhodan o mahahadas odi' na kananajisan so lawas iyan odi' na so nditarn iyan odi' na so darpa' a gii niyan zambayangan, sa di ran katawan ankoto a najis odi' na hadas sa taman sa miapasad so sambayang, na miasak so sambayang o ma'mum sa di ron pd so imam, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Igira pizambayangan o taw a junub so pagtaw, na kasoya niyan so sambayang iyan, sa miatarotop ko manga taw so sambayang iran.*

Pitharo' o Ibn Taymiyyah a: Misabap roo na miannkayos so sunnah o manga khulafā ur rāshidin a pizambayangan iran so manga taw oriyan iyan na miailay ran so kadijonub ko oriyan o sambayang na kiasoy ran so sambayang iran na da iran sogo'a so manga taw sa kakasoya iran ko sambayang iran, na amay ka kiatokawan o imam a go so ma'mum so hadas odi' na so najis ko masa dn a giikazambayang na miabatal so sambayang iran.

Di' khapakay so kapagimam o taw a ummiy, aya maana niyan na so taw a di niyan milalangag so al Fātihah a go di niyan khabals mapiya niyan milalangag, sa aya bo' a kaphagimaman iyan na so datar iyan sa pankatan ko kada' o taw a lawan kiran sa sabot ko agama.

Go ikagogowad (makrūh) o ba pagimami o mama so manga taw a siran na ipkhagowad iran ankoto a taw a phagimam kiran, sa aya kipkhagowadn iran on na adn a sabap iyan a tharimaan o agama, sabap ko kakokorangi ko gii niyan kapagagama, sabap ko katharo' o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Tlo a di phakalampas so sambayang iran ko manga tangila iran (maana di phamanik ko Allāh): So oripn a mialagoy ko dato' iyan sa taman sa di ron mbalingan (komasoy), babay a miakatorog a so karoma niyan na pkhararangitan iyan, taw a piagimaman iyan a pagtaw a ipkhagowad iran. (pianothol o at Tirmidi).

Pitharo' o Shayk ko Islam a so Ibn Taymiyyah a: Aya kakhaadn ankoto a kagowad iran on na sabap ko btad o agama niyan, ka datar o kabobokhag iyan a go so kasasalimbot iyan odi' na so kada' a sowa' iyan odi' na giinggalbk sa manga bid'ah (pimbabago ko agama a di ron pd) a go so makadadatar roo, sa adn a khabayaan iran a taw a aya mabaloy a imam iran a mapiya i kapagagama a matatago' on so manga pakayan ko kapagimam, sa giyoto i patot a balowin iran a Imam, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Tlo a di phakalampas so sambayang iran ko manga tangila iran: Mama a piagimaman iyan a pagtaw a siran na ipkhagowad iran, go mama a di pzambayang inonta bo' igira daan a miaipos so waqto niyan, a go mama a miangongoripn sa taw a maradika'.

Amay pman ka ipkhagowad iran so taw a adn a agama niyan a go mapiya i parangay sa aya kipkhagowadn iran on na salakaw a sabap a baya' a ginawa iran na da' a kabnar iran ko kikagowadn iran on sa kaphagimaman iyan siran ko sambayang iran.

Manga Oripn o Allāh:

Aya mapiya ko matitimo' a Muslim a pzambayang na maadn kiran so kaiisaisa a go so giikanggiginawa'i sa pkhababayaana iran so imam iran na pkhababayaana siran mambo' o imam iran. Sa wajib kiran so kathatabanga'i ran ko mapiya a go so kalk ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), sa ipakawatan iran so kakhakararangita' a go so kathithidawa' sa pantag sa kaonoti ko manga baya' a ginawa a go so manga antap a da ko Islam.

Wajib ko Imam a siyapn iyan so kabnar o manga ma'mum iyan, sa di niyan siran pakargnan sa slaan iyan so kagdam iran, sa wajib mambo' ko ma'mum a siyapn iran so kabnar o Imam a go onotan iran so manga sogo'an iyan. Sa oman i isa kiran na dapayin iyan so maito' a pkhato'on iyan a di ron mapaparo a di phakabinasa ko agama, ka so manosiya na waraan iyan so di kapakatatarotop ko langowan taman. Pitharo' o maongangn a Arab a:

وَمَنْ ذَا الَّذِي تُرْضَىٰ سَجَايَاهُ كُلُّهَا ، ، ، كَفَى الْمَرْءُ نُبْلًا أَنْ تُعَدَّ مَعَايِيهِ

Antaa i taw a khasoat ka langon o manga paparangayan iyan....

Ampl dn ko taw a bantogan a kakhabalang o manga paawing iyan....

Pitharo' pn o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a pd ko maana niyan a:

Adn a inikalimo' o Allāh a taw a miasndod skaniyan o katawi niyan ko manga paawing iyan, sa da niyan dn matayod so kapagaloya niyan ko paawing o salakaw ron a taw.

Aya maana niyan na da' a taw a tarotop a da dn a paawing iyan, sa oman i isa na adn a makokorang on a patot a kasabotan o pagari niyan a Muslim, ka an matatap so khoyaptaan iran a go makalamit so gakot o gii ran kanggiginawa'i, opama o sabota o Muslim so maana a mapapadalm ko kapagimam na maonga niyan so kaisaisa a mabagr a di tharima' sa kabnkas a go kaoparik, na makaadn sa bagr a da' a znagan iyan, sa makatindg so kaphagingd o manga Muslim a mabagr i katataragombalay a di tharima' sa kidaropar a go kitalas.

Aya masakit a btad sank'a'i a masa tano imanto na so Mranaw na sayana' dn a mababaya' mamakin'g sa antaan o pd iyan ko gii niyan kazomana ko salakaw ron, sa taman sa inisampay so btad sa opama o adn a khabayaan ka makalankap a btad na di nka phakalankapa sa mapayag ka korang a kaphamakin'ga on o kalankapan a Mranaw, ogaid na kri ka sa sakataw a mama na tharo' anka on a: Gari skita bo' i mata'o sii sa o ba nka ini pamalataan, na tharo' anka on so pagn's. Na ilay anka ankoto a Mranaw ka di dn mapaparo o di niyan oto mikri sa isa a taw sa tharo'on iyan on mambo' a pagar, skita bo' i mata'o sii ka pagn's ai a nganin, na tharo'on iyan on ankoto a btad a pagn's, na giyoto dn i masosowa' a oman i katpasan iyan na di dn mapaparo o di niyan pkhikri ko salakaw ron a isa a taw.

Aya mabagr san a dalil na so kиаadn o COCO na aya dn a kialangkap iyan ko manga Mranaw na so kiapag'nsa on, a oman i isa na komakadn ko rogo' a giimagitong sa laba. Na so kiatokawi ron o manga Mranaw na oman i isa na tiyoyok iyan so logi' iyan ko manga taw ka kagiya khamilionir ko saolan, sa mianggolawla so masakit a kambodo' sabap ko kala' o kabaya' sa kapakalaba, sa da dn maosar so akal a mapiya sabap sankoto a kapkhababaya'i o Mranaw ko pagn's a kakhkhriya'.

Manga Oripn o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), giyanan i btad o kapagimam a oman i Muslim na panamari niyan a kapakasowa' iyan magimam ko Sambayang ka kagiya btad anan a di dn khapalagoyan sa aya mapiya ko oman i Muslim na mabaloy skaniyan a mapiya i parangay a go lompiyo i amal a rakhs a pkhabatiya' iyan so Qur'an ko kaat iyan a arab ka an mabaloy a taw a khapakay a magimam ko sambayang.

Piakaratarata' sa ginawa anka'i a btad tano a gii dn manambayang ankaya a Muslim a di niyan khabatiya' so Qur'an na da dn panamar sa kapakabatiya' iyan a o ba di aya kadaklan ko manga masjid tano na adn a manga ulama on a kabaya' iran so kapagnda'owa iran ko kalangkapan a Muslim ko kapakasowa' iran matiya' sa Qur'an.

Manga Oripn o Allāh:

O kabaya' iyo a katoona niyo ko bagr a da' a phakapgs on na paganda niyo so kabatiyaa ko Qur'an, ka so manga taw a mapasang i kabatiyaa ko Qur'an na adn a pandi' iran ko alongan a Qiyamah a go pd siran ko lompokan o miangatitindos a khisasakawn a manga Malaikat o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), a go di siran khaobay o shaytan sabap ko lalayon iran kapmbatiya sa Qur'an a kakhokotaan iran a ginawa iran ko kalaan ko manga masa iran ko gagawii a go dawndaw.

Paliyogat ko manga Muslim sa masa ini a manggalbk iran so langowan a okit ko kasowaa o kalangkapan a Muslim ko kabatiyaa ko Qur'an sa kaat a Arab, sa aya mapiya ko manga imam ko manga masjid a go so jama' iyan na pakatindgn iran anka'i a madrasah o Qur'an ko oman i masjid sa so manga taw a pphakabatiya dn a miasowa iran so kabalsa ko manga batang (tajwid) na tomogalin siran ko kapangnala iran ko diorobasa o Qur'an sa basa Mranaw ka an mala' a masabot iran on.

Manga Oripn o Allāh:

Piakisabotan rkitano o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a aya katotonkopon ko bagr iyan a go so toro'an iyan ko manga oripn iyan na so kaknala ko Qur'an sa masabot phorong so manga maana niyan, a go inggolalan so langowan a madadalm on a sogo'an a go itarg so manga lalangan a inisapar iyan. Sa anda dn i kanggolawla nan, manga oripn o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na magndod ko Muslim so bagr iyan sa paganay na khataban iyan so doniya a go khitombak iyan so manga parinta a romirido' ko Islam a go so manga Muslim. Sa dn pman sa kapkhaawat tano ko Qur'an sa di tano khabatiya' a go di tano khasabot so maana niyan na giyoto dn so kalobay a go kalmk sa phrabayin tano o manga rido'ay tano sabap ko kalobay tano sa datar dn o kamamasa'i ron imanto sii ko doniya a aya da' a arga' iyan a rogo' na so rogo' o Muslim a pakadadapanasn o manga parinta a jahiliyyah sii ko sbangan a go so sdpan.

Manga Oripn o Allāh:

Ipoon imanto a kian'ga niyo sankai a khutbah na phoon kano dn maganad ko kabatiyaa niyo ko Qur'an, ka odi niyo anan nggalbka na minggolalan rkano dn so kokoman, ka kiatokawan iyo so paliyogat rkano, na giya'i dn i kiapamokas ami rkano sa kataksilan sa di kami niyo midaawa ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa da ami skano pakatokawa ko btad o Qur'an. Ya Allāh zaksi' inka a inisampay ami ko manga oripn ka so kasiyapa iran ko kitab ka a Qur'an sa nggolalan sa kabatiyaa on a go sabotn a go inggolalan so madadalm on a manga kokoman ka.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kullī dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.